

گکرشی به تاریخ می خوشنویسی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	نیک نیا، سهیلا، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدید آور	:	نگرشی بر تاریخچه خوشنویسی / سهیلا نیک نیا
مشخصات نشر	:	مشهد، چارپاره ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	:	۴۵ ص
شابک	:	978-622-94543-2-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	خوشنویسی - تاریخ
		Calligraphy—History
		خط—تاریخ
		Writing--History
رده بندی کنگره	:	NK۳۶۳۹
رده بندی دیویی	:	۷۴۵/۶۱۹۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۸۴۸۸۸۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیپا

مرکز بخش:

مشهد- میدان شهدا- خیابان شهید هاشمی نژاد- بین هاشمی نژاد ۱۱ و ۹

ساختمان خورشید هشتم- مؤسسه فرهنگی هنری چکاوک توس

نگرشی بر تاریخچه خوشنویسی

سهیلا نیک نیا

صفحه آرا و طراح جلد: معصومه بخشی

ناشر: چارپاره

چاپخانه: دلارام

شابک: 978-622-94543-2-9

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

فهرست

۶	 مقدمه
۸	 تاریخچه پیدایش خط در ایران
۱۴	 مراحل تحول خط
۱۵	 مرحله ابتدایی:
۱۵	 مرحله نخستین:
۱۶	 - خط نموداری یا علامتی
۱۶	 - خط آهنگی یا صوتی
۱۷	 - خط الفبایی
۱۸	 سوابق خطوط
۱۸	 ۱- خط کوفی
۲۱	 ۲- خط محقق
۲۲	 ۳- خط ریحان
۲۳	 ۴- خط طغرا
۲۴	 ۵- خط نسخ
۲۵	 ۶- خط تعلیق
۲۶	 ۷- ثلث
۲۷	 ۸- خط نستعلیق
۳۰	 ۹- شکسته نستعلیق
۳۳	 ۱۰- خط کرشمه
۳۴	 ۱۱- خط معراج
۳۹	 ۱۲- نقاشی خط
۴۲	 توضیحات
۴۵	 منابع و مآخذ

مقدمه

خط هنر ثبت ذهنیت‌ها و دانسته‌های بشری است.

نگاهی کوتاه به نقشی که خط در فرهنگ و هنر بشر دارد، ارج و ارزش آن را بر ما روشن می‌کند. بیهوده نگفته‌ایم اگر خط را مادر همه‌ی دانش‌ها و دانستنی‌های بشر بدانیم، زیرا اگر خط نبود که بتوان بوسیله‌ی آن دانش‌ها و دانستنی‌ها را نوشت و از دستبرد زمان نگاه داشت، گنج بزرگ دانش بشر را گردباد مهیب زمان و رویدادهای گوناگون آن از میان برده بود. خط این امکان را برای ما فراهم کرد که بیشتر با گذشتگان و آیندگان خود ارتباط برقرار کنیم و از تجربه‌ی دیروز خود استفاده کنیم و بر تجربه‌های فردا بیافزاییم. گذشته را بشناسیم و به آینده‌ی خویش را بنمایانیم. به این طریق از تکرار تجربیات گذشتگان جلوگیری کرده و باعث ایجاد تحول‌های اجتماعی گردیده است. اساساً می‌توان پیدایش خط را یکی از بزرگترین رویدادهای تمدن بشری دانست.

فرهنگ امروز بشر که دارای ریشه‌های عمیق چند هزار ساله است و تلاش و اندیشه‌ی میلیون‌ها نفر که دست به دست هم داده تا علم و دانش را بدین پایه برسانند، تنها از یک راه قابل انتقال بوده که آن هم نوشتن است.

اگر حاصل تجربه‌ها و اندیشه‌های هزاران هزار دانشمند و اندیشمند و فیلسوف روزگاران گذشته، امروز در دسترس ما نبود، بشر ناگزیر به دوباره آزمودن آزموده‌های گذشته می‌شد و پیداست که از این رهگذر چه فرصت‌های گران‌بهای تباہ می‌شد. شاید امروز کسی متوجه ارزش خط نباشد زیرا سالهاست که خط با فرهنگ بشری در آمیخته و جزء جدایی‌ناپذیر آن شده است، اما مطالعه برخی رشته‌های دانش سبب می‌شود که گاه به این ارزش توجه بیشتری شود.

امروز هنگامی که سنگ نبشته‌ها، لوحه‌ها و خط‌های نقش شده بر آثار باستانی مورد مطالعه قرار می‌گیرند، می‌بینیم که بسیاری از آنچه که در تاریکی گذشت سالهای بسیار، از دید ما پنهان بوده‌اند، بر ما روشن می‌شود. در حفريات باستان شناسی، پر ارج‌ترین چیزها، سنگ نبشته‌ها و یا چیزهایی است که حاوی خط باشد، زیرا این گونه چیزها بیش از دیگر اسناد، روشن‌گر گوشه‌های تاریک گذشتگان است.

با شناخت اهمیت و ارزش خط، از لحاظ حفظ میراث فرهنگی و دانش بشری، بر ما روشن می‌شود که علت پیدایش خط، تنها این است که وسیله‌ای باشد برای نمایش و ضبط و مبادله‌ی اندیشه و دانش و البته ذوق لطیف ایرانی توانسته از آن به خوبی استفاده کند و اینک، قرن‌هاست که خط ایرانی یکی از مظاهر هنری ظریف ملی می‌باشد.

با شگفتی مشاهده می‌کنیم که علی‌رغم دگرگونی و رشد و تحولات خط، باز هم، امروز در زندگی روزمره از انواع سیاق‌های موجود در طول تاریخ خط، استفاده می‌شود.